

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 1. คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง 12 ศูนย์ จำนวน 508 คน
 2. คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดของ 12 จังหวัดในภาคกลาง ที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดในโรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ จำนวน 297 คนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาศึกษาจากประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 1. หัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม
 - 1.2 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม
 - 1.3 ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม
 - 1.4 ด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม
 - 1.5 ด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานวัฒนธรรม
- ของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่น

หัวหน้าฝ่ายแต่ละด้านนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงจากคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ ทั้ง 5 ด้าน ๆ ละ 1 คน จาก 12 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 60 คน

2. เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดของ 12 จังหวัดในภาคกลางที่มีศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดชัยนาท นนทบุรี นครนายก พิจิตร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงจากคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด ทั้ง 12 จังหวัด ๆ ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

3. คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคกลางทั้ง 12 ศูนย์ ยกเว้นหัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบง่าย โดยใช้กำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ระดับความสำคัญ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 257 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถาม จำนวน 6 ชุด
2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

แบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1-5 เป็นแบบสอบถามหัวหน้าฝ่ายในคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ ทั้ง 12 ศูนย์

แบบสอบถามชุดที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยงานวัฒนธรรม

แบบสอบถามชุดที่ 2 การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

แบบสอบถามชุดที่ 3 การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม

แบบสอบถามชุดที่ 4 การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ด้านการฝึกอบรม

เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม

แบบสอบถามชุดที่ 5 การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ด้านความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่น

ในแบบสอบถามชุดที่ 1-5 แต่ละชุดนั้นแบ่งการสอบถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 กิจกรรม ค่าใช้จ่าย ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

แบบสอบถามชุดที่ 6 เป็นแบบสอบถามคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ยกเว้นหัวหน้าฝ่ายที่สอบถามโดยแบบสอบถามชุดที่ 1-5 แบบสอบถามชุดที่ 6 นี้สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ ที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง โดยแบ่งการสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ เลขานุการคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมของคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดแก่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือจากประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ณ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ ทั้ง 12 ศูนย์ และขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ เลขานุการคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดของ 12 จังหวัดในภาคกลาง ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ที่ได้วิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมแต่ละด้านที่สอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมแต่ละด้านที่สอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรม เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง โดยการหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.6 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริมวัฒนธรรมแต่ละด้านที่สอบถาม โดยการหาค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ดังนี้

1. สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม1.1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามชุดที่ 1-5

จำแนกตามเพศ หัวหน้าฝ่ายที่ตอบแบบสอบถามชุดที่ 1-5 จำนวน 46 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นชายร้อยละ 52.17 และเป็นหญิงร้อยละ 47.83

จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.52 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 45-55 ปี ร้อยละ 28.26 ผู้มีอายุระหว่าง 25-35 ปี ร้อยละ 10.87 ผู้มีอายุ 55 ปีขึ้นไปร้อยละ 4.35 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปีไม่มี

จำแนกตามอายุราชการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.83 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 15-20 ปี ร้อยละ 28.26 ผู้มีอายุราชการ 20 ปีขึ้นไปร้อยละ 21.74 และที่มีอายุราชการระหว่าง 5-10 ปีร้อยละ 2.17 ผู้ตอบที่มีอายุราชการระหว่าง 1-5 ปีไม่มี

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 84.78 รองลงมาคือปริญญาโทร้อยละ 15.22 ผู้ตอบที่มีวุฒิปริญญาอื่นไม่มี

จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอาจารย์ 2 คิดเป็นร้อยละ 91.30 รองลงมาเป็นอาจารย์ 1 ร้อยละ 6.52 อาจารย์ 3 ร้อยละ 2.17 ผู้ตอบเป็นครู 1 และครู 2 ไม่มี

จำแนกตามตำแหน่งในคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด เป็นกรรมการหัวหน้าฝ่าย ร้อยละ 80.43 และเป็นเลขานุการศูนย์ ร้อยละ 19.57

จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ระยะเวลาที่มีการปฏิบัติงานวัฒนธรรมระหว่าง 5-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.30 รองลงมาคือระยะเวลา ระหว่าง 7-9 ปี ร้อยละ 28.26 ระหว่าง 3-5 ปีร้อยละ 17.39 และระหว่าง 1-3 ปีร้อยละ 8.70 ผู้ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม 9 ปีขึ้นไปน้อยที่สุดร้อยละ 4.35

จำแนกระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่
ปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 5-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.13 รองลงมาคือระหว่าง 7-9 ปีร้อยละ
30.43 ระหว่าง 3-5 ปีร้อยละ 19.57 และระหว่าง 1-3 ปี ร้อยละ 10.87 ส่วนผู้
ปฏิบัติงานในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดต่ำกว่า 1 ปีนั้นไม่มี

จำแนกตามการอบรมงานวัฒนธรรม กรรมการที่เป็นหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ
เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานวัฒนธรรมมาแล้ว ร้อยละ 71.74 และผู้ที่ไม่เคยเข้ารับ
การอบรมร้อยละ 28.26

1.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามชุดที่ 6

จำแนกตามเพศ กรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตอบ
แบบสอบถามจำนวน 182 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 65.38
และเป็นชายร้อยละ 34.62

จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-45 ปี คิดเป็นร้อยละ
31.65 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-35 ปีร้อยละ 28.57 ผู้มีอายุระหว่าง 45-55 ปี
ร้อยละ 78.68 และผู้มีอายุ 55 ปีขึ้นไปร้อยละ 1.10 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุต่ำกว่า
25 ปีไม่มี

จำแนกตามอายุราชการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 10-15 ปี
คิดเป็นร้อยละ 48.35 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 15-20 ปี ร้อยละ 21.43
ผู้มีอายุราชการ 20 ปีขึ้นไปร้อยละ 17.58 และผู้มีอายุราชการระหว่าง 5-10 ปีร้อยละ
11.54 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุราชการระหว่าง 1-5 ปี มีน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.10

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ
84.07 รองลงมาคือ ปริญญาโท ร้อยละ 12.64 ส่วนอนุปริญญา มีน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.30

จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอาจารย์ 2
คิดเป็นร้อยละ 80.22 รองลงมาคือ ตำแหน่งอาจารย์ 1 ร้อยละ 17.58 ตำแหน่งอาจารย์ 3
ร้อยละ 1.65 และตำแหน่งครู 2 ร้อยละ 0.55 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งครู 1
นั้นไม่มี

จำแนกตามตำแหน่งในคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ผู้ตอบแบบสอบถามชุดที่ 2 ทั้งหมด มีตำแหน่งเป็นกรรมการทั้ง 182 คน คิดเป็นร้อยละ 100

จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานวัฒนธรรมระหว่าง 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.97 รองลงมาคือ ระยะเวลา ระหว่าง 1-3 ปีร้อยละ 25.27 ระยะเวลา ระหว่าง 5-7 ปีร้อยละ 20.33 และระหว่าง 7-9 ปี ร้อยละ 15.38 ส่วนผู้ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานวัฒนธรรม 9 ปี ขึ้นไปมีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 6.04

จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงานในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.52 รองลงมาคือระยะเวลา ระหว่าง 1-3 ปี ร้อยละ 28.02 ระยะเวลา ระหว่าง 5-7 ปีร้อยละ 20.33 และระหว่าง 7-9 ปีร้อยละ 17.58 ส่วนผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดต่ำกว่า 1 ปี มีน้อยที่สุดคือร้อยละ 0.55

จำแนกตามการตามงานวัฒนธรรม กรรมการที่ตอบแบบสอบถามชุดที่ 2 ไม่เคยอบรมงานวัฒนธรรม ร้อยละ 76.37 และเคยอบรมงานวัฒนธรรมร้อยละ 23.63

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ในรอบปีงบประมาณ 2531 สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม

การศึกษาค้นคว้า วิจัยที่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ศึกษาค้นคว้าวิจัยข้อมูลด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ ส่วนการศึกษาค้นคว้าวิจัยข้อมูลด้านภาษาและด้านวรรณกรรม ยังปฏิบัติเพียงส่วนน้อย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครนายก ได้จัดกิจกรรมด้านนี้จำนวน 70 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.30

2.2 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่มี 1 ครั้งในรอบปี ส่วนกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดได้ปฏิบัติ นอกเหนือจากกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ แล้ว พบว่า การแสดงสาธิตเพลงพื้นบ้านได้ปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านและการพัฒนาทำนุบำรุงแหล่งศิลปวัฒนธรรมและสถานที่สำคัญในท้องถิ่นยังปฏิบัติเพียงส่วนน้อย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมมากที่สุด คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครนายก ได้จัดกิจกรรมด้านนี้ จำนวน 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.79

2.3 ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม

กิจกรรมด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดปฏิบัติมากที่สุด คือ การเผยแพร่ความรู้วัฒนธรรมในรูปแบบวารสารหรือหนังสือ ส่วนการเผยแพร่ชื่อเสียงบุคคลดีเด่นด้านวัฒนธรรมของชาติและของจังหวัดยังปฏิบัติเพียงส่วนน้อย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมมากที่สุด คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม ได้จัดกิจกรรมด้านนี้จำนวน 80 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.48

2.4 ด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม

กิจกรรมด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้เกิดการศึกษา ค้นคว้า ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ส่วนการสนับสนุนเยาวชนหรือประชาชนในท้องถิ่นเข้าอบรมความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้นยังปฏิบัติเพียงส่วนน้อย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี ได้จัดกิจกรรมด้านนี้จำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.42

2.5 ด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่น

กิจกรรมด้านความร่วมมือที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดปฏิบัติมากที่สุด คือ การร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในจังหวัดจัดงานในวันสำคัญต่าง ๆ ส่วนการจัดส่งผลงานทางด้านวัฒนธรรมไปร่วมกิจกรรม ณ ศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่นยังปฏิบัติเพียงส่วนน้อย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่นมากที่สุด คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี ได้จัดกิจกรรมด้านนี้ จำนวน 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.58 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางจัดมากที่สุด ในรอบปีงบประมาณ 2531 คือ กิจกรรมด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม จำนวน 232 ครั้ง รองลงมาคือ กิจกรรมด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการน้อยที่สุด คือ กิจกรรมในด้านการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม จำนวน 53 ครั้ง

3. ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ในรอบปีงบประมาณ 2531 สรุปได้ดังนี้

3.1 ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง มีค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรมรวมทั้งสิ้น 167,933.33 บาท ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากที่สุดคือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี จำนวน 71,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.28 ส่วนศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร สระบุรี และสุพรรณบุรี ค่าใช้จ่ายด้านนี้น้อยที่สุดเพียงศูนย์ละ 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.98

3.2 ค่าใช้จ่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางมีค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมรวมทั้งสิ้น 299,090 บาท ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากที่สุดคือศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชัยนาท จำนวน 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.72 ส่วนศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรีและอุทัยธานี มีค่าใช้จ่ายด้านนี้น้อยที่สุดเพียงศูนย์ละ 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.02

3.3 ค่าใช้จ่ายด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางมีค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมรวมทั้งสิ้น 288,700 บาท ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากที่สุดคือศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี จำนวน 91,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.52 ส่วนศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร มีค่าใช้จ่ายด้านนี้น้อยที่สุดจำนวน 5,000 บาท เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 1.73

3.4 ค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางมีค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้น 110,800 บาท ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากที่สุดคือศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี จำนวน 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.05 ส่วนศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร มีค่าใช้จ่ายด้านนี้น้อยที่สุดจำนวน 3,000 บาท เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.71

3.5 ค่าใช้จ่ายด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่น

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางมีค่าใช้จ่ายในด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่นรวมทั้งสิ้น 140,500 บาท ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีค่าใช้จ่าย ด้านนี้มากที่สุดคือศูนย์

วัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง จำนวน 51,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.30 ส่วนศูนย์วัฒนธรรม
จังหวัดอุทัยธานี มีค่าใช้จ่ายด้านนี้น้อยที่สุดจำนวน 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.42

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการมากที่สุด คือ
กิจกรรมด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมจำนวน 299,090 บาท ส่วนกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อ
ดำเนินการน้อยที่สุด คือ กิจกรรมด้านการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม จำนวน
110,800 บาท

4. ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ มี
ทั้งที่เป็นหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนทั้งภายในและภายนอกจังหวัด องค์กรศาสนา
และประชาชนฝ่ายต่าง ๆ หน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด คือ
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ภายในจังหวัดยังมีคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดให้การสนับสนุน
ช่วยเหลือการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมแก่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดอีกทางหนึ่ง การสนับสนุน
ช่วยเหลือการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดแก่ศูนย์
วัฒนธรรมจังหวัด 12 ศูนย์ ที่วิจัยครั้งนี้ ได้จากแบบสัมภาษณ์เลขานุการคณะกรรมการ
วัฒนธรรมจังหวัด พอสรุปได้ดังนี้

ก. ในรอบปีงบประมาณ 2531 คณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดได้ให้การ
สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมแก่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ทั้งในด้าน
นโยบายคือพิจารณาอนุมัติโครงการและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และการประสานงานด้านต่าง ๆ
เช่น แนะนำบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นได้
ประสานงานกับหน่วยงานราชการและเอกชน เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนในด้านงบประมาณ
บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอื่น ๆ ประสานงานกับพื้นที่ที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเข้าไปเผยแพร่
วัฒนธรรมเป็นต้น

ข. คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดได้ให้ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงาน ส่งเสริมวัฒนธรรมแก่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดหลายด้าน คือ

ด้านนโยบาย เสนอแนะในด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู วัฒนธรรมประเพณี พื้นบ้าน และการปลูกฝังค่านิยมในความเป็นไทย ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางวัฒนธรรมไทยที่ดั่งงาม

ด้านบุคลากร การพิจารณาบุคลากรด้านวัฒนธรรมที่รับผิดชอบ เสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม สนับสนุนบุคลากรด้านวัฒนธรรมให้มีความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ และ พยายามให้บุคลากรระดับอำเภอเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรม

ด้านสถานที่ ประสานงานกับวัดในการอบรมให้ความรู้เยาวชน

ด้านวัสดุอุปกรณ์ จัดทำสื่อ เอกสาร เผยแพร่ความรู้ด้านวัฒนธรรม

ด้านการประสานงาน การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด และกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อจะได้รู้จักศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดยิ่งขึ้น

ค. ปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของคณะอนุกรรมการวัฒนธรรม จังหวัด คือ บุคลากรมีภาระกิจหน้าที่มากและมีเวลาจำกัด และไม่มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงาน ด้านวัฒนธรรมโดยตรง ส่งผลให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อีกทั้งงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และไม่มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประจำในการปฏิบัติงาน คณะ อนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดจึงต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือเอกชน ซึ่ง บางครั้งได้รับความร่วมมือด้วยดี แต่บางครั้งก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ

ง. ปัจจัยที่คิดว่าจะช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเจริญก้าวหน้าและได้ผลดีนั้น ควรประกอบด้วย

ด้านบุคลากร

- ความเอาใจใส่ สนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริมของผู้บริหาร

- บุคลากรดำเนินงานวัฒนธรรมที่มีความรู้ ความสามารถ ตั้งใจปฏิบัติงาน

มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรม

- มีบุคลากรจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติประจำที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน
- คนในชาติรัก ภาคภูมิใจ ตระหนักในความในความสำเร็จของวัฒนธรรมท้องถิ่นและของชาติ
- ด้านงบประมาณ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานวัฒนธรรมการได้รับเพิ่มขึ้น และมีความคล่องตัวในการเบิกจ่ายงบประมาณ
- ด้านสถานที่ สถานที่ที่พร้อมและเหมาะสมในการดำเนินงาน
- ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งครุภัณฑ์โดยเฉพาะของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด และวัสดุอุปกรณ์นั้นควรมีความทันสมัย ใช้ประโยชน์ได้ดีเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ
- ด้านการประสานงาน การได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ องค์กรเอกชนตลอดจนประชาชนในจังหวัด

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

ด้านนโยบายที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม อันดับ 1 คือ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อันดับ 2 คือ นโยบายของคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด อันดับ 3 คือ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และอันดับ 4 คือ นโยบายของรัฐบาล

ด้านที่มาของแผนการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อันดับ 1 คือ มติของคณะกรรมการดำเนินงานภายในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อันดับ 2 คือ มติของคณะกรรมการวัฒนธรรม และอันดับ 3 คือ ประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเป็นผู้ตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดและควบคุมการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 83.52 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมร้อยละ 47.80 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมร้อยละ 39.01 มีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมน้อยที่สุด ร้อยละ 25.27

ด้านการแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เห็นว่า
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดแจ้งโดยทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเป็นคู่มือสำหรับกรรมการ คิดเป็นร้อยละ
63.74 รองลงมาคือ การแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรถึงกรรมการทุกคน ทุกครั้งที่มีการจัด
กิจกรรมร้อยละ 63.19 และประกาศให้ทราบในที่ประชุมร้อยละ 38.46

ด้านวิธีดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ได้กระทำแล้ว
เป็นผลสำเร็จด้วยดี อันดับ 1 คือ หลายฝ่ายในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดร่วมมือกันดำเนินงาน
อันดับ 2 คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดร่วมมือกับสถาบัน องค์การ หน่วยงานอื่น ๆ อันดับ 3 คือ
การสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นจัดทำและอันดับ 4 คือ การดำเนินงานเป็นเอกเทศ

ด้านวิธีการประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
ส่วนใหญ่ประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมหลายฝ่าย คิดเป็นร้อยละ
87.91 รองลงมาคือ การประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นของกรรมการศูนย์วัฒนธรรม
จังหวัด ร้อยละ 64.84 และการสังเกตปฏิกิริยาของผู้เข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 55.49 ส่วน
การประเมินผลจากด้านอื่น ๆ น้อยที่สุดร้อยละ 2.20

ด้านผลการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่
เห็นว่าได้ผลดี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ได้ผลพอใช้ ร้อยละ 47.25 และได้ผล
ไม่ค่อยดีควรปรับปรุงร้อยละ 2.75

ด้านจำนวนกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจัดขึ้น ส่วนใหญ่
เห็นว่ามีความพอดี คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ น้อยเกินไปร้อยละ 23.08 และมี
จำนวนมากเกินไปร้อยละ 5.49

ด้านความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของคณะกรรมการ
ดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่าคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรม
จังหวัดมีความสนใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.54 รองลงมาคือ มีความสนใจมากร้อยละ
32.97 และเห็นว่ามีความสนใจน้อยร้อยละ 5.49

ด้านความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของนักเรียน
ส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนมีความสนใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.24 รองลงมาคือมี
ความสนใจมาก ร้อยละ 28.02 และเห็นว่ามีความสนใจน้อยร้อยละ 9.34

ด้านความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของข้าราชการ ส่วนใหญ่เห็นว่า ข้าราชการมีความสนใจปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.09 รองลงมา คือ มีความสนใจน้อยร้อยละ 24.18 และเห็นว่ามี ความสนใจมาก ร้อยละ 13.74

ด้านความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของประชาชน ส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาชนมีความสนใจปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.05 รองลงมา คือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 33.52 และเห็นว่ามี ความสนใจมาก ร้อยละ 21.43

ด้านประโยชน์ที่คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดได้ประโยชน์ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 55.49 รองลงมาคือ ได้ประโยชน์มากร้อยละ 36.81 และเห็นว่าได้ประโยชน์น้อยร้อยละ 7.69

ด้านประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนได้ประโยชน์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาคือ ได้ประโยชน์มากร้อยละ 42.21 และเห็นว่าได้ประโยชน์น้อยร้อยละ 6.04

ด้านประโยชน์ที่ข้าราชการได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า ข้าราชการได้ประโยชน์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.49 รองลงมาคือ ได้ประโยชน์มากร้อยละ 31.32 และเห็นว่าได้ประโยชน์น้อย ร้อยละ 13.19

ด้านประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาชนได้ประโยชน์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.45 รองลงมาคือ ได้ประโยชน์มากร้อยละ 31.87 และเห็นว่าได้ประโยชน์น้อยร้อยละ 18.68

กิจกรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดดำเนินการได้ผลไม่ค่อยดี ควรดำเนินการน้อยลง มีเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การประกวดผลงานในเทศกาลประเพณี วันสำคัญ ต่าง ๆ เช่น การประกวดโต๊ะหมู่บูชา

กิจกรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดดำเนินการได้ผลดี ควรดำเนินการต่อไป มีใน ทุกด้าน ในด้านการศึกษา ค้นคว้าวิจัยงานวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้าน วัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้แก่ การอนุรักษ์ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย การ

จัดงานเทศกาลประเพณี วันสำคัญต่าง ๆ การเสริมสร้างระเบียบวินัยและคุณธรรม อบรม
เรื่องมารยาทไทย ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ได้แก่ โครงการ
วัฒนธรรมสัญจร การเผยแพร่ผลงานบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถดีเด่นด้านวัฒนธรรม
ด้านการฝึกอบรม เน้นพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น และด้าน
ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนจัดฝึกอบรม
เผยแพร่ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อการพัฒนาชนบท ความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อความร่วมมือใน
การดำเนินงานวัฒนธรรม

กิจกรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดควรดำเนินการเพิ่มขึ้นกว่าที่เคยปฏิบัติ

- ด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดดำเนินการ
ให้มีหอวัฒนธรรม การศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน
- ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้แก่ การอนุรักษ์การแต่งกายไทย การทำขนมไทย
งานฝีมือการประดิษฐ์ต่าง ๆ ส่งเสริมกีฬาไทย การละเล่นพื้นบ้าน การส่งเสริมอาชีพ
ในท้องถิ่น การส่งเสริมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัย การประกวดมารยาทและวินัย
ข้าราชการดีเด่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ได้แก่ การจัดทำสื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
งานวัฒนธรรมและแหล่งที่สำคัญของจังหวัดที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดตั้งอยู่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- ด้านการฝึกอบรม เน้นพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การอบรม ให้
ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม การอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์
ส่งเสริมวัฒนธรรมแก่นักเรียน พระสงฆ์ ข้าราชการ ประชาชน
- ด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนิน ได้แก่ การให้ทุนส่งเสริมแก่ผู้มี
ความประพฤติดี และผู้อนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมดีเด่น ความร่วมมือในการพัฒนาสถานที่สำคัญ
ด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่น บทบาทของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดในฐานะเป็นผู้นำ กระตุ้นกลุ่ม
ต่าง ๆ หรือประชาชนให้ดำเนินงานวัฒนธรรม

6. ปัญหาในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ในรอบปีงบประมาณ 2531 สรุปได้ดังนี้

6.1 ปัญหาด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม

ปัญหาด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม ที่เป็นปัญหามาก คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.63$) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.83$) ส่วนด้านที่เป็นปัญหปานกลาง คือ ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.45$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.93$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 2.95$) จึงไม่พบด้านใดที่เป็นปัญหามากที่สุด น้อย หรือน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านงบประมาณเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น

6.2 ปัญหาด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ปัญหาด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ที่เป็นปัญหามาก คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.92$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.23$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.14$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.63$) ส่วนด้านที่เป็นปัญหปานกลาง คือ ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.31$) จึงไม่พบด้านใดที่เป็นปัญหามากที่สุด น้อย หรือน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านงบประมาณเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านสถานที่เป็นปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น

6.3 ปัญหาด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม

ปัญหาด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ที่เป็นปัญหามากคือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.55$) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนด้านที่เป็นปัญหปานกลาง คือ ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.21$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.59$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 2.88$) จึงไม่พบด้านใดที่เป็นปัญหามากที่สุด น้อย หรือน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าด้านงบประมาณเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น

6.4 ปัญหาด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม

ปัญหาด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม ที่เป็นปัญหามาก คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.77$) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้านที่เป็นปัญหปานกลาง คือ ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.00$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.50$) และด้านการ

ประสานงาน ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านงบประมาณเป็นปัญหา มากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น

6.5 ปัญหาด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่น หรือหน่วยงานอื่น

ปัญหาด้านความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่นที่เป็นปัญหามาก คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.90$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.97$) และด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.59$) ส่วนด้านที่เป็นปัญหากลางคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.92$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านงบประมาณเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านการประสานงานเป็นปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง พบว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดในด้านการศึกษาคึกว่า วิทยงานวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม และความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่น จะมีปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบุคลากร เหมือนกันในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการส่งเสริมวัฒนธรรมที่สำคัญ เรียงตามลำดับความถี่ คือ

1. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรเพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น ($f = 38$)
2. ควรมีเจ้าหน้าที่ประสานงานวัฒนธรรมปฏิบัติงานในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดโดยตรง ($f = 26$)
3. การจัดส่งงบประมาณควรเร็วและคล่องตัวขึ้น ($f = 25$)
4. ควรประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดให้กว้างขวางมากขึ้น ($f = 25$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ในรอบปีงบประมาณ 2531

กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ปฏิบัติใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม และความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมอื่นหรือหน่วยงานอื่น พบว่า กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ จัดมากที่สุด ในรอบปีงบประมาณ 2531 คือ กิจกรรมด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ส่วนกิจกรรมที่จัดน้อยที่สุด คือ กิจกรรมด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม

กิจกรรมด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดฯ จัดมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เพราะในการพัฒนาวัฒนธรรมจำเป็นที่จะให้สมาชิกในสังคมไทยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมประจำชาติ การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์เป็นรูปแบบที่มีความสำคัญในการนำวัฒนธรรมไปสู่ประชาชนทางสื่อมวลชนทุกรูปแบบ เช่น การจัดนิพนธ์เอกสาร เผยแพร่ การจัดรายการโทรทัศน์และวิทยุ การใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ทางวัฒนธรรมขึ้น และสามารถเผยแพร่ได้บ่อยครั้งและไปสู่ประชาชนได้กว้างขวาง เมื่อการเผยแพร่วัฒนธรรมมีส่วนสำคัญในการช่วยสืบทอด อนุรักษ์ และพัฒนาวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้กำหนดให้การเผยแพร่วัฒนธรรมเป็นโครงการหลัก คือ โครงการฟื้นฟูส่งเสริมและเผยแพร่ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้านและเป็นโครงการเลือก คือ โครงการเผยแพร่แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างภาคหรือท้องถิ่นให้ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม¹

¹สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ และแนวทางในการรักษา ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม พุทธศักราช 2529 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529), หน้า 8.

กิจกรรมด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม จัดได้ค่อนข้างน้อยกว่ากิจกรรมด้านอื่นนั้น ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดและปัญหาบางประการของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ได้แก่ ปัญหาบุคลากรคือบุคลากรมีเวลาจำกัดเพราะมีงานประจำมาก และบางส่วนยังไม่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมเพียงพอเพราะยังไม่เคยเข้ารับการอบรม ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ เป็นต้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ศึกษาติดตามสภาพการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรม พบว่า บุคลากรของศูนย์วัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นครูอาจารย์ในสถานศึกษา นั้น ๆ มีหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอนอยู่เต็มมือแล้ว ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่ ปัญหานี้จะเกิดมากในศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนั้นงานวัฒนธรรมเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง งบประมาณที่จัดสรรไปให้ไม่เพียงพอ²

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมค่อนข้างมากกว่า ศูนย์วัฒนธรรมอื่นคือศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครนายก และศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เพราะ มีผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมมีหลายฝ่ายทั้งหน่วยงานราชการ เช่น โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมศิลปากร กระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ องค์การเอกชน เช่น ไลออนส์สตรีย สโมสรวัฒนธรรมหญิง ฯลฯ หน่วยงานองค์กรเหล่านี้สนับสนุนด้านค่าใช้จ่าย บุคลากร ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ได้ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เช่น งานประเพณี เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักรสาน เป็นต้น ส่วนหนึ่งเป็นการส่งเสริมอาชีพของบุคคลในท้องถิ่นให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นด้วย จึงได้รับความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

²สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, วัฒนธรรมก้าวไปกับความเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้ง กรุป, 2533), หน้า 41.

2. ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
ที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ในรอบปีงบประมาณ 2531

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรมและด้านร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอื่น หรือหน่วยงานอื่น กิจกรรมที่ใช้มีค่าใช้จ่ายดำเนินการมากที่สุด คือ กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ส่วนกิจกรรมที่ใช้มีค่าใช้จ่ายดำเนินการน้อยกว่าด้านอื่น คือ กิจกรรมด้านการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะกิจกรรมด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมนั้นมีทั้ง กิจกรรม ที่มี 1 ครั้ง ในรอบปี เช่น วันสำคัญต่าง ๆ เทศกาล ประเพณีและกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมอื่น ๆ ซึ่งกิจกรรมที่มี 1 ครั้ง ในรอบปีเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจัดบ่อยครั้ง เวียนมาตามวาระช่วง เวลาตั้งแต่ต้นปีถึงปลายปี งบประมาณจึงมากและต้องจัดสรรให้ตามความสำคัญของวันนั้น ๆ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ที่จัดขึ้นมา นอกเหนือจากกิจกรรมเทศกาล ประเพณี วันสำคัญต่าง ๆ เช่น โครงการเสริมสร้างระเบียบวินัย นักเรียน นักศึกษาก็เป็นกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้ศูนย์วัฒนธรรมพิจารณา ดำเนินการ^๑ ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมจึงมากกว่าด้านอื่น ส่วนกิจกรรมด้านการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการน้อย เพราะศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดได้จัดกิจกรรมด้านนี้บ่อยครั้งกว่าด้านอื่น เพราะปัญหาด้านบุคลากรเป็นสำคัญ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรยังไม่มีความรู้ ความชำนาญเพียงพอ เพราะยังมีบุคลากรในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบางส่วนไม่เคยเข้ารับการอบรมงานวัฒนธรรม และบุคลากรมีเวลาจำกัด เพราะมีงานประจำมากจึงปฏิบัติกิจกรรมได้ไม่มากเท่าที่ควร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จึงน้อยลงไป

^๑สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ และ
แนวทางในการรักษาส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม พุทธศักราช 2529 (กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529), หน้า 8.

3. ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

หน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด คือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาตินั่นเอง

นอกจากนั้นในจังหวัดที่มีศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดตั้งอยู่ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดมีหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ⁴

1. กำหนดนโยบายและแผนงานวัฒนธรรมในระดับจังหวัด สำหรับศูนย์วัฒนธรรมภายในจังหวัดนำไปปฏิบัติ รวมทั้งการมอบหมายให้หน่วยงานอื่นภายในจังหวัดดำเนินงานด้านวัฒนธรรม
2. สนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ศูนย์วัฒนธรรม ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของศูนย์วัฒนธรรมภายในจังหวัด

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
ที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

นโยบายที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมมากที่สุด (อันดับ 1) คือ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ นั้น ทั้งนี้เพราะศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้มอบแผนและโครงการให้ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนำไปปฏิบัติ

⁴สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ศูนย์วัฒนธรรม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2529), หน้า 4.

ที่มาของแผนการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นมติของคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเป็นผู้ดำเนินงานในพื้นที่ จึงมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ในวิธีดำเนินงานและรายละเอียดด้านอื่น ๆ จนเป็นที่ยอมรับมติในการประชุม

การมีส่วนในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัด และควบคุมการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพราะบุคลากรในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดมีตำแหน่ง เป็นกรรมการ ประจำฝ่ายต่าง ๆ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการจัดกิจกรรมในฝ่ายที่ตนเองรับผิดชอบ

การแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด จะทำแผนปฏิบัติประจำปีเป็นคู่มือสำหรับกรรมการ เพื่อให้ทราบหมายกำหนดการจัดกิจกรรม ในช่วงเวลาต่าง ๆ

วิธีดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ได้กระทำแล้ว เป็น ผลสำเร็จที่ดีที่สุด (อันดับ 1) คือ หลายฝ่ายในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดร่วมมือกันดำเนิน ทั้งนี้ เพราะเป็นบุคลากรในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเดียวกัน เป็นมิตรสหายที่คุ้นเคยกันยอมทำงาน ร่วมกันได้ดีจนโครงการต่าง ๆ สำเร็จลุล่วง เป็นผลงานและชื่อเสียงของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด

วิธีการประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่ประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมหลายฝ่าย ทั้งนี้ การดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดมีบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งมีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป มีทั้งแสดงความคิดเห็นเป็นวาจา เป็นลายลักษณ์อักษร หรือทั้ง 2 อย่างประกอบ ซึ่งควรนำมาพิจารณาอย่างยิ่ง

ผลการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่ เห็นว่าได้ผลดี ทั้งนี้เพราะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และหลายฝ่ายให้ความร่วมมือในการ ดำเนินงาน จึงทำให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วง

จำนวนกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า มี จำนวนพอดี ทั้งนี้เพราะก่อนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี ได้มีการประชุมปรึกษาตกลงเกี่ยวกับ โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการมาก่อนแล้ว

ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า คณะกรรมการฯมีความสนใจปานกลาง ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการฯมีงานประจำมาก ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมหรือร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของนักเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนมีความสนใจปานกลาง ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีกิจกรรมภายในสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติมาก กิจกรรมวัฒนธรรมที่จัดอาจไม่เข้ากับความสนใจของนักเรียน แต่นักเรียนบางส่วนก็ได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน ในการเข้าร่วมกิจกรรม

ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของข้าราชการ ส่วนใหญ่เห็นว่าข้าราชการมีความสนใจปานกลาง ทั้งนี้เพราะข้าราชการมีหน้าที่รับผิดชอบในงานประจำที่ทำอยู่ จึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ จะมีบางกลุ่มที่สนใจเพราะมีหน้าที่เกี่ยวข้อง

ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของประชาชน ส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนมีความสนใจปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนมีความจำเป็นในการประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลาพอ บางครั้งไม่ทราบเพราะการประชาสัมพันธ์ไม่กว้างขวาง หรือการคมนาคมไม่สะดวก นอกจากนี้ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจและยังมองไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรม

ประโยชน์ที่คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า คณะกรรมการฯได้ประโยชน์ปานกลาง ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการฯจะได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากฝ่ายต่าง ๆ แต่งานที่ต้องทำก็เพิ่มขึ้นด้วย

ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนได้ประโยชน์ปานกลาง ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่ศูนย์วัฒนธรรมจัดขึ้น

ประโยชน์ที่ข้าราชการได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่าข้าราชการได้ประโยชน์ปานกลาง ทั้งนี้เพราะข้าราชการจะได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนได้พบปะให้ความรู้แก่ประชาชน

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนได้ประโยชน์ปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนบางส่วนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจัดขึ้น เช่น การอนุรักษ์เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณี การส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น การอบรมจริยธรรม จึงช่วยให้ประชาชนได้รับความรู้และยังมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

5. ปัญหาในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

ปัญหาในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่เป็นปัญหามากกว่าด้านอื่นคือ ด้านงบประมาณ ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ให้งบประมาณแก่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดในการดำเนินการโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมต่าง ๆ เพียงปีละ 50,000 บาท⁵ แต่งานวัฒนธรรมเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง งบประมาณที่จัดสรรให้จึงไม่เพียงพอในการดำเนินการ เมื่องบประมาณน้อยผลที่ได้อาจไม่ดีเท่าที่ควร ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดและคณะกรรมการวัฒนธรรมต้องมีการประสานงานเพื่อความร่วมมือและสนับสนุนในด้านงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน วัด ประชาชน เพื่อเป็นงบประมาณสมทบในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด

ปัญหาสำคัญที่รองลงมาจากด้านงบประมาณ คือ ด้านบุคลากร ที่เป็นปัญหามากนั้น เนื่องจากคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดคือ ครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบประจำคือการสอน^๖อยู่แล้ว จึงไม่สามารถปฏิบัติงานด้านศูนย์วัฒนธรรมซึ่งเป็นงานฝากในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ต้องใช้เวลาช่วงวันหยุดหรือปิดภาคเรียนในการดำเนินการซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคลากรเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

⁵สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์วัฒนธรรม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2530), หน้า 67.

นอกจากปัญหาด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร แล้วศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดยังมี ปัญหาด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการประสานงาน เป็นปัญหาระดับปานกลางไม่มากเท่า 2 ด้านแรก เพราะศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสามารถใช้สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดและประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด เลขานุการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด มีตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด⁶ จึงมีการติดต่อประสานงานระหว่างคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดและศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดได้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดีปัญหาด้านงบประมาณมีแนวโน้มจะได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น เพราะจากผลการวิจัยของกัลก เตชะชันหมาก ที่ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตภาพและทางเลือกในอนาคตสำหรับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในปี พุทธศักราช 2540⁷ พบว่า มีแนวโน้มที่รัฐบาลจะให้ความสนใจการพัฒนาคนและจิตใจโดยจัดงบประมาณเพื่อการนี้มากขึ้น และองค์กรภาคเอกชน จะให้ความสนับสนุนและร่วมมือกับรัฐบาลมากขึ้น

ส่วนปัญหาด้านบุคลากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พยายามหาทางแก้ไขเพื่อที่จะสนับสนุนให้ศูนย์วัฒนธรรมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีนักวิชาการศึกษาทำหน้าที่ผู้ประสานงานวัฒนธรรมประจำอยู่ที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับศูนย์วัฒนธรรม นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมขึ้นในกองส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมตามอัตรากำลัง 3 ปี ระยะที่ 1 ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานการจัดบริการและอำนวยความสะดวกแก่ศูนย์วัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาของศูนย์วัฒนธรรม

⁶ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์วัฒนธรรม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2530), หน้า 3.

⁷ กัลก เตชะชันหมาก, "อนาคตภาพและทางเลือกในอนาคตสำหรับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในปีพุทธศักราช 2540," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), บทคัดย่อ.

เพื่อหาทางแก้ไขและพัฒนาต่อไป ซึ่งในอนาคตสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จะพยายามเพิ่มอัตรากำลังในฝ่ายนี้ เพื่อส่งไปประจำตามศูนย์วัฒนธรรมแห่งต่าง ๆ^๑

6. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ดังนี้

1. เนื่องจากปัญหาบุคลากรในศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดซึ่งเป็นครูอาจารย์ที่มีภาระการสอนมากอยู่แล้ว จึงควรที่จะส่งเสริมให้นักเรียน มีบทบาทในการเป็นตัวกลางส่งเสริมวัฒนธรรมไปสู่ประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยแทรกในกิจกรรมการสอนหรืออื่น ๆ และมีการจัดประชุมสัมมนาในเรื่องนี้เพื่อให้ได้แนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสม
- 2.เยาวชนของชาติมีแนวโน้มที่จะถูกชักนำไปสู่การขาดศีลธรรม และย่อหย่อนต่อขนบธรรมเนียมประเพณี อันดั่งงามอันมีผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อต่าง ๆ ที่เผยแพร่อยู่ในขณะนี้ ดังนั้นบุคลากรในศูนย์วัฒนธรรมซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูอาจารย์ควรชี้แนะทำความเข้าใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน
3. ในสภาพ การณ์ปัจจุบัน สังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์วัฒนธรรมได้รับการอบรมความรู้ด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้น เพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมและให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
4. การดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรม แม้จะเป็นงานฝากในสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมก็ตาม แต่ถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษานั้นที่จะช่วยส่งเสริมเผยแพร่งานวัฒนธรรมที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากภาระหน้าที่การสอนที่ปฏิบัติ

^๑สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, วัฒนธรรมก้าวไปกับการเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2533), หน้า 41.

ประจำอยู่ ดังนั้นในการพิจารณาความดีความชอบทางราชการหรือปริมาณงาน ควรนำผลงานด้านวัฒนธรรมที่ปฏิบัติไปพิจารณาอีกทางหนึ่ง เพื่อเป็นแรงจูงใจและก่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน

5. เนื่องจากปัญหางบประมาณที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดควรเน้นภารกิจในด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การประสานงาน เพื่อให้บุคคลหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญของงานวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อเป็นดังนี้แล้วความช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณ ค่าใช้จ่าย และอื่น ๆ ก็จะมาตาม

6. เนื่องจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดยังไม่สามารถร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือเอกชนในท้องถิ่นในการดำเนินงานทางวัฒนธรรมได้อย่างมีเอกภาพ ดังนั้นควรมีการประชุมสัมมนาระหว่างศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด หน่วยงานต่าง ๆ เอกชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือในการส่งเสริมวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. ควรจะมีการวิจัยเรื่องนี้กับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางและภาคอื่น ๆ
2. ควรจะมีการวิจัยเรื่องนี้กับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดที่ตั้งอยู่ในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ (ยกเว้นวิทยาลัยครู)
3. ควรจะมีการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชน บ้างว่ามีความคิดเห็นอย่างไร